

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG MAROS-TORDA MEGYEI
SZERVEZETE GROZA-KORMÁNYNAK ÁTADOTT KÉRÉSEI

Marosvásárhely, 1945. március 12.

1.) Az Észak-Erdély területéről bármely címen elhurcolt és román őrizet alatt álló egyének azonnal szabadon bocsátandók és lakhelyükre szállítandók.

Erre a kérdésre vonatkozólag dr. Groza Péter miniszterelnök úr Marosvásárhelyt a sajtó előtt, a kérdés teljes ismeretében, kijelentette még annak idején, hogy kormányra kerülése esetén ezeket a szerencsétleneket 24 óra alatt szabadlábra helyezteti.

2.) A Romániai Kommunista Párt helyi szervezetei kezdeményezésére megalakult Országos Demokrata Arcvonal [által felállított községi és városi] tanácsok, illetve a tanácsok javaslatára kinevezett köztisztviselők helyükön hagyandók. Az új köztisztviselők kinevezésénél a helyi ODA szervezetek kívánsága irányadó, mint a népakarat kifejezője.

A köztisztviselők kinevezésénél – a demokrata szempontból való feltétlen megbízhatóságon kívül – kötelező a következők figyelembe vétele:

Oda, ahol legalább 10% magyarság van, a rendőrséghez, csendőrséghez, közigazgatáshoz, pénzügyhöz, továbbá ítélőbírónak, ügyésznek és általában olyan állásra, amelyen a köztisztviselőnek a lakossággal közvetlen érintkezése van, nem nevezhető ki az, aki nem tud magyarul.

3.) Az észak-erdélyi ODA 1945 február havában megtartott értekezletén egyhangúlag hozott nyelvrendeleteknek⁶⁶⁸ egész Erdélyben kötelező elrendelése. Ez a demokráciának a *legelemibb követelése*.

4.) a) Észak-Erdélyben általánosságban a közszükségleti cikkek és az itt gyártott ipari termékek lényegesen olcsóbbak mint Dél-Erdélyben és Románia többi területén. A gazdasági életnek átmenet nélküli egységesítése Észak-Erdélyben katasztrofális dráguláshoz vezetne. Ennek elkerülése végett szükséges átmenetileg az észak-erdélyi vármegyék azon jogának fenntartása, hogy bizonyos cikkekre a bevittelt továbbra is szabályozhassák.

b) A gazdasági helyzetnek ezt a rendkívül fontosságát már az ODA februári értekezlete is elismerte, amikor a pengő és lej viszonyát 1:50 [átváltási arányban] állapította meg. A pengő árfolyamának megállapítása vagy beváltása esetén legalább is ez az árfolyam tartandó be.

A magyar kulturális nevelést végző összes jelenleg működő magyar tannyelvű iskolák továbbra is fenntartandók. Tanszemélyzetük csak magyar anyanyelvű egyénekkel egészíthető ki. Fenntartásuk az államot terhelje. Ezen iskolák jelenlegi tanszemélyzetét az Országos Demokrata Arcvonal helyi szervezete nevezte ki,

⁶⁶⁸ A magyar nyelv használatát szabályozó rendeletet (az ODA kolozsvári konferenciáján elfogadott *javaslat* alapján) Kolozs vármegye főispánja, Vasile Pogăceanu 1945. február 10-én tette közzé. Lásd bevezető tanulmányunkban.

illetve az ODA javaslata alapján nevezték ki. Ugyancsak az ODA gondoskodott és gondoskodik arról, hogy minden iskolában a nevelés demokrata szellemben történjék. Ezen iskolák kizárólagos felügyeleti és ellenőrzési joga tovább is az ODA helyi szerveinek tartandó fenn.

6.) Mindazok a törvények és rendeletek, amelyek kulturális, politikai, vagy gazdasági téren nemzetiségi, nyelvi, vagy vallási különbséget tesznek, hatályon kívül helyezendők.

7.) A jelenleg érvényben lévő román törvények és rendeletek hatályának Észak-Erdély területére való kiterjesztése csak fokozatosan történjék és a kiterjesztendő törvény, vagy rendelet, úgyszintén végrehajtási utasítások szövege legalább egy hónappal az érvénybe léptetés előtt magyar nyelvre lefordíttassék és a lakosság részére hozzáférhetővé tétessék. Az új törvények és rendeletek magyar nyelven is közhírré teendőek.

8.) Erdély lakosságának a visszatérése elé akadályok ne gördíttessenek.

9.) Az Erdélyben elhagyott német tulajdonban volt földek telepítés céljából az erdélyiek részére tartandó fenn. E földekből az erdélyi magyarságnak arányszámának megfelelő terület biztosítandók.

10.) Mindennemű, akár polgári, akár katonai igénybevételek beszolgáltatások, rekvirálások a népesség arányában veendő igénybe.

Miután a munkásságnál senki sem óhajtja jobban a felszabadító Vörös Hadsereg mielőbbi teljes győzelmét, a hatóság által végrehajtandó mindennemű beszolgáltatások, igénybevételek rekvirálások csak a helyi szakszervezetek bevonásával és annak ellenőrzése mellett legyenek eszközölve.

Úgy az ezekre, mint mindennemű adózásra, közteherviselésre vonatkozó adatok legyenek ugyancsak a helyi szakszervezetek által bármikor betekinthező és ellenőrizhető.

Közmunkára, akár polgári akár katonai célra lehetőleg a megye vagy legfeljebb a szomszédos megye területére legyen a lakosság kirendelve.

Közmunkának mikénti végrehajtása a szakszervezetek által bármikor ellenőrizhető és a szakszervezeteknek e joga sem polgári sem katonai hatóság által nem korlátozható.

11.) Félreértések és megtörtént törvénytelenések elkerülése végett megállapítandó, hogy az Egyesült Nagyhatalmak és Románia között 1944. szeptember 12-én kelt fegyverszüneti egyezmény 2. pontjában írt magyar állampolgár (cetățean ungariei) kifejezés kizárólag a Dél-Erdélyben és a Regátban útlevelel tartózkodott magyar állampolgárookra vonatkozik, de nem vonatkozik egyáltalán Észak-Erdélyre – bármely időpont óta – lakott és lakó magyarra.

12.) A magyarságnak a kormányban képviselőt biztosítandó.

Erdélyi Múzeum-Egyesület Levéltára, Nagy György-hagyaték, Demeter-archívum, közéleti dokumentumok-csomó, sz. n., gépelt fogalmazvány.